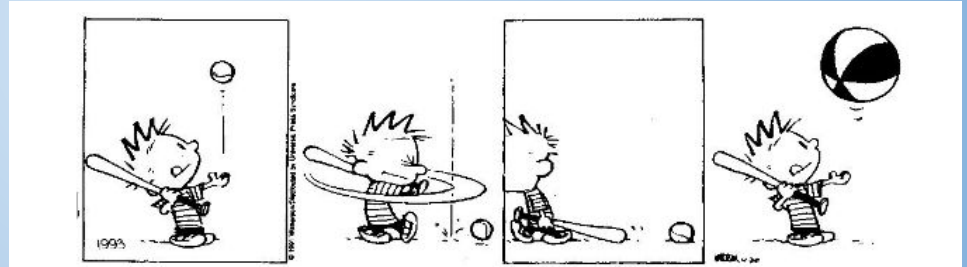

Motorisen oppimisen vaikeus eli kehityksellinen koordinaatiohäiriö (DCD) Mikä se on ja tunnistammeko sen?

Hannele Heikkilä, KM, luokanopettaja, erityisopettaja
Jonna Haapiainen, liikunnanohjaaja

15.1.2019
klo 13.00-15.30

Imatran Kylpylä
Koululiikunnanohjaajien
verkostotapaaminen

Jatkotyöstöä tämän aiheen parissa!

Miten motorisen oppimisen
vaikeutta voidaan tukea omassa
koulussani?

Miten koululiikunnanohjaaja ja
erityisopettaja voi tehdä
yhteistyötä?

Miten motoriikkakerho
käynnistetään?

Coming soon...

Työpajan diojen asiat tulevat
löytymään oppaasta!

Motoriikkakerhon ohjaajan
opas sisältäen valmiit
tuntisuunnitelmat
tavoitteineen!

Miten koulussa voidaan arvioida taitoja ja tukea niiden kehitystä?

*Eli teoriasta käytäntöön -
motoriikkakerho kouluille*

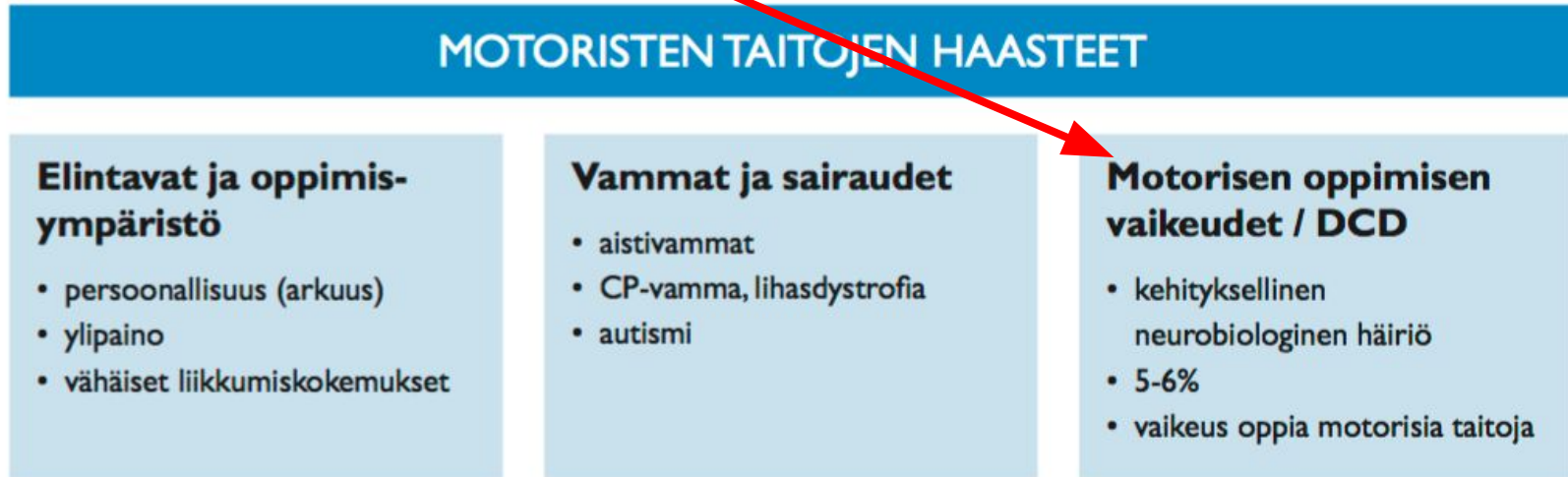
Jonna Haapiainen, liikunnanohjaaja
Hannele Heikkilä, erityisopettaja

- KUN HUOLI OPPILAASTA
HERÄÄ
- HAVAINNOINTI
- ARVIOINTI
- TUKITOIMIEN SUUNNITTELU
- OPPIMISEN TUKEMINEN
- SEURANTA
- MILLOIN OLEMME
ONNISTUNEET?

Mistä lähdimme liikkeelle?

- tietoisuuden lisääminen opettajille/ohjaajille motorisen oppimisen vaikeudesta

Piritta Asunta:

Kuvio 1. Motoristen taitojen haasteet.

MOQ-T

Kuvaus ja käyttötarkoitus: Motoriikan havainnointilomake on tarkoitettu opettajille työkaluksi 6–9-vuotiaiden lasten motorisen oppimisen vaikeuksien tunnistamiseen. Lomake toimii luotettavammin silloin, kun jollain lapsen kanssa toimivalla on herännyt huoli lapsen motorisesta oppimisesta. Lomake antaa yleiskuvan lapsen arjessa toimimisesta ja taidoista suhteessa saman ikäisiin ja samaa sukupuolta oleviin lapsiin. **Lomaketta voidaan käyttää apuna kehityksen seurannassa ja tukitoimien suunnittelussa sekä pedagogisten asiakirjojen laatimisessa. Lomake toimii hyvin myös puheeksi ottamisen välineenä moniammatillisessa yhteistyössä ja kodin ja koulun välillä.** Lomake ei ole tarkoitettu diagnosointivälineeksi.

Piritta Asunta & työryhmä, 2014

...

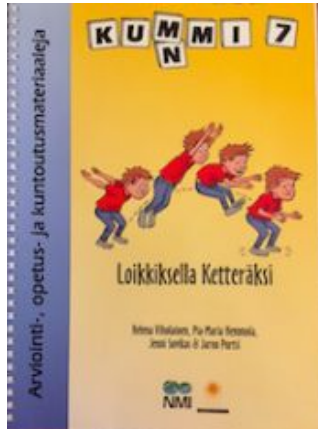
- ilmainen
- ei tarvitse rekisteröityä
- aikaa täyttämiseen menee 3-5 minuuttia, voi täyttää vaikka yhdessä huoltajien kanssa
- laskee suoraan tuloksen
- ollut 30v Hollannissa kasvattajien käytössä

[MOQ-T](#)

HUOM! Lomakkeen käsikirja

Loikkiksella Ketteräksi (Viholainen, Hemmola, Suvikas & Purtsi, 2011 / NMI)

- laadullisen arvioinnin työkalu, perustuu havainnointiin, 6-9 -vuotiaille
- taitokohtaiset tarkistuslistat, joissa kuvattu osataidot
- valmiit arviointivaihtoehdot
- havainnoijan kiinnitettävä huomiota suorituksen kannalta keskeisiin osataitoihin

TASAHYPPY ETEENPÄIN			
Valmistautuminen	K	O	E
Katse eteen			
Kädet heilahtavat taakse			
Nilkat, polvet ja lantio koukistuvat			

Ponnistusvaihe			
	K	O	E
Kädet heilahtavat ylös ja eteen			
Jalat ja lantio suoristuvat polvista			
Ponnistus molemmilla jaloilla yhtä aikaa			

...

Loikkiksella Ketteräksi on valmis laadullisen arvioinnin ja siihen pohjautuvan harjoitteluohjelman paketti.

KUITENKIN...

Testitulosten käyttäminen harjoitteluohjelmien suunnittelussa ei ole helppoa. Täytyy löytää ne osatekijät, jotka lapsi jo osaa, sekä ne, jotka hidastavat tai vaikeuttavat lapsen kehitystä. Uusien asioiden harjoittelu rakennetaan aina jo osattavan aineksen varaan. Kokonaisvaltainen tieto lapsen motorisesta kehityksestä ohjaa tuen suunnittelua.

Tukitoimien suunnittelu ja oppimisen tukeminen

Lasten motoriset taidot kehittyvät yksilölliseen tahtiin. Huolen herätessä syy heikkoihin motorisiin taitoihin kannattaa selvittää, jotta lasta osataan tukea oikealla tavalla. Täytyy tunnistaa millä osa-alueella lapsen vaikeus on (esim. tasapaino...) -> tuetaan tätä vaikeutta.

LOIKKIS-KERHO / koululiikunnanohjaaja

- kevät -18: 2x/vkossa, 20-30 min. tiistaisin ja torstaisin
- syksy -18: 1x/vkossa, 45 min. tiistaisin siestalla (eo, koululiikunnanohjaaja)

Yksilöllinen tukeminen: erityisopettaja (esim. HILKU-kerho)/ PT- toiminta, koululiikunnanohjaaja

Syksy -18: esimerkki LOIKKIS-kerhon toteutuksesta, 10x45min.

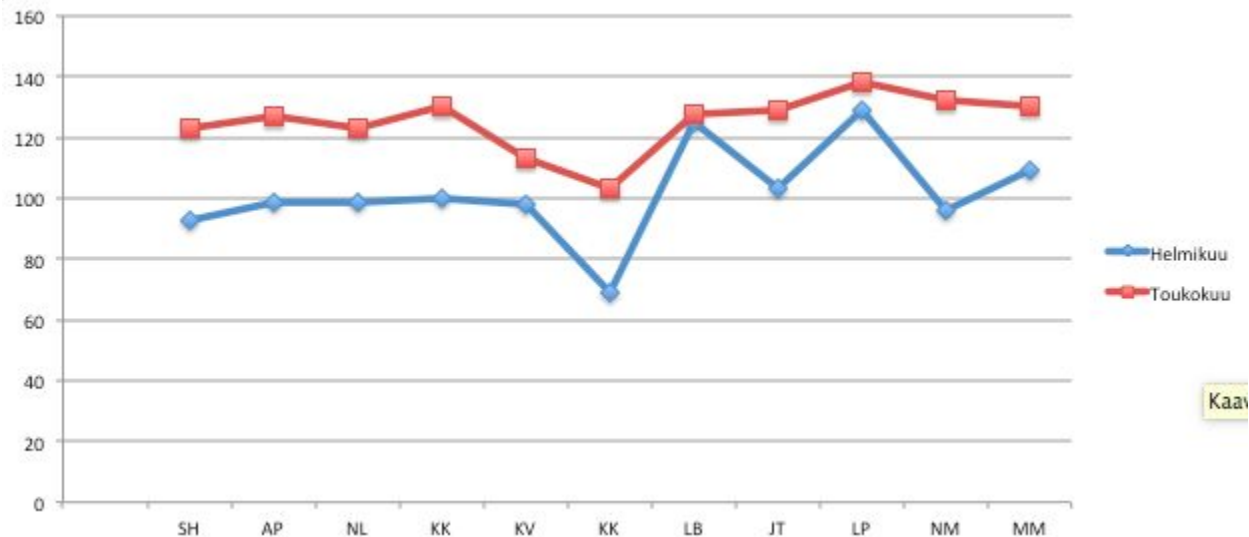
Tuntien aiheet:

1. juoksu
2. juoksu ja esteet
3. pallon vieritys ja heitto
4. pallon potkaiseminen ja kuljettaminen
5. pallon kiinniotto ja lyöminen
6. hyppy ja tasapaino
7. juoksun ja hypyn yhdistäminen
8. tasapaino ja aistit
9. kieriminen ja pyöriminen
10. kiipeily

Tuntien rakenne:

1. Alkupiiri ja tunnemittari
2. Energianpurku
3. Kehontuntemus (hahmottaminen),
esimerkiksi Sherborne -menetelmä (SDM)
4. Tunnin aihe / opittava taito, sisältää
monipuolisia harjoitteita eriyttävästi
hyödyntäen luokissa meneillään olevia
teemoja
5. Loppurentoutuminen ja tunnemittari

Seuranta (testaukset 14.2. ja 30.5.)

Motoriikkakerhoihin osallistuvat lapset ja nuoret ovat usein ns. väliinputoajia, joille ei ole tarjolla sopivia liikuntaryhmiä, koska muut ryhmät ovat heille liian suuria ja vaativia, eikä niissä yleensä pystytä ottamaan riittävästi huomioon yksilöllisiä tarpeita.

Zimmer, R. 2011

Havaintoja, ajatuksia, kokemuksia

- Loikkiksella Ketteräksi mittasi vain karkeamotorisia taitoja (yhdeällä jalalla seisominen, juoksu, hernepussin tai pallon kiinniötto, hernepussin tai pallon heitto ja tasahyppy eteenpäin), tarve myös testille, joka testaa hienomotoriikkaa
- Testi, joka perustuu “vain” havainnointiin tuntui tulkinnanvaraiselta
- **Mitä tietoa tarvitsemme koulukontekstissa? Testi tulee valita käyttötarkoituksen mukaan - koulussa tarvitsemme tietoa toiminnan suunnitteluun ja lapsen tukemiseen, emme diagnosoimiseen**
- Ei ole olemassa sellaista testiä koulumaailmaan, joka suoraan vastaisi kaikkiin tarpeisiin (Loikkiksella Ketteräksi, M-ABC2, MOVE:n yksittäisten testiosien hyödyntäminen esim. heitto-kiinniötto)

...

- Toiminnan suunnittelun pohjana taidot, joita lapsi/lapset jo osaavat
- Testaustilanne, testeihin perehtyminen
- LOIKKIS -kerhon tuki kaikille lähes sama -> yksilöllisyys liikunnanohjaajan PT-toiminnassa ja erityisopettajan opetuksessa -> tuki kirjataan pedagogisiin asiakirjoihin
- Lapsen **motivaation** tärkeys!
- Teemojen, tarinoiden ja mielikuvien hyödyntäminen opetuksessa
- Moniammatillisuus ja yhteistyö kotien kanssa (LOIKKIS-vanhempainilta?)
- Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa

Kaikki lapset hyötyvät liikunnan lisäämisestä, mutta syiden selvittäminen heikkoihin motorisiin taitoihin kannattaa selvittää jotta lasta osataan tukea oikein!

Lähteet ja lisätietoa:

Aro, M., Aro, T., Koponen, T. & Viholainen, H. 2012. Oppimisvaikeudet. Teoksessa M. Jahnukainen (toim.), Lasten erityishuolto ja -opetus Suomessa. Tampere: Vastapaino.

Asunta, P., Mälkönen, I., Viholainen, H., Ahonen, T. & Rintala, P. 2014. Miten tunnistaa lapset, joilla on motorisen oppimisen vaikeuksia ja tukea heitä kouluympäristössä? NMI Bulletin, 2014, 24(4), 4-21.

Asunta, P., Viholainen, H., Ahonen, T., Rintala, P. & Cantell, M. 2016. Motorisen oppimisen vaikeudet. Tieteelliset perusteet varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksille. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2016:22, 38-43.

Blank, R., Smits-Engelsman, B., Polatajko, H. & Wilson, P. 2012. European academy for childhood disability (EACD): Recommendations on the definition, diagnosis and intervention of developmental coordination disorder (long version). Developmental Medicine & Child Neurology, 54 (1), 54-93.

Jaakkola, T. 2014. Krokotiilijuoksu ja 234 muuta toimintaideaa motoristen taitojen kehittämiseksi. 2014. Jyväskylä: PS-kustannus.

Laasonen, K. 2005. Lasten motoristen taitojen arviointi. Teoksessa P. Rintala., T. Ahonen., M. Cantell & A. Nissinen. 2005. Liiku ja opi. Liikunnasta apua oppimisvaikeuksiin. Jyväskylä: PS-kustannus. 197-200.

Viholainen, H., Hemmola, P-M., Suvikas, J. & Purtsi, J. 2011. Loikkiksella Ketteräksi - arviointi-, opetus- ja kuntoutusmateriaaleja. KUMMI 7. Niilo Mäki Instituutti.

Zimmer, R., 2011. Psykomotoriikan käsikirja - Teoriaa ja käytäntöä lasten psykomotoriseen tukemiseen. Keuruu: Otavan kirjapaino oy.